

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
 Pe un an 4 cor. 40 bani.
 Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
 Rusia, America și alte țări străine 11 cor. anual.
 Abonamentele se fac la „Tipografia” M. Meltzer, Sibiu

Foaie politică.
 Apare în fiecare Duminică.

INSERATE:
 se primesc la biroul administrației, (str.
 Măcelarilor nr. 12).
 Un șir garmond prima-dată 14 bani, a doua-oraă 12 bani,
 a treia-oraă 10 bani.

Tren căzut în râu.

Duminică, în 4 August c. s'a întâmplat o mare nenorocire de tren în Franția, între localitățile Angers și Poitiers (departament Loire). Trenul care plecase din Angers era plin de escurzionişti, muncitori, cari voiau să iasă în liber din strâmtoarea oraşelor. Când însă trenul sosi pe podul de peste râul Loire, de-odată podul să rupse și partea dinainte a

trenului să rostogoli în apă adâncă, pe când — spre norocire — partea mai mare a trenului să opri pe pod. Totul s'a petrecut în o clipită de ochi; oamenii simțiră o zguditură puternică și nenorocirea să întâmplase. Din călătorii, cari s'au aflat în cupeele căzute în apă, foarte puțini au scăpat cu notul, ceilalți s'au înecat, în număr de 24 de inși. Cada-

vrele au fost scoase din apă până a doua zi. Spaima fu așa de mare între cei scăpați, încât unii fugiră razna pe câmp, lăsând bagagiul și tot. Cauza nenorocirii, pe care ne-o arată chipul, a fost, că în urma căldurii mari șinele să încovoie și să făcură cu noduri și așa trenul a deraiat, dar nici podul, deși de fer, n'a fost făcut destul de solid.

Raze vii.

-- Darea de samă a dep. Dr. I. Maniu. --

Duminecă, 11 August-n. c. a fost o minunată zi de vară pentru Vințul de jos și cercul lui, o zi cu soare strălucitor, a cărui raze vii au răspândit lumină și căldură în întreg românismul, pe văile și luncile locuite de poporul nostru. In aceasta zi și a ținut în Vinț darea de samă vrednicul nostru deputat și fruntaș între fruntași, dl *Dr. Iuliu Maniu*.

Insoțit de deputatul Dr. Vlad, de prof. Dr. Bălan, adv. Dr. Marciac etc. dl Maniu veni dela Alba-Iulia, încunjurat de un măreț banderiu de călăreți din mai multe comune, cari i-au mers înainte până la Alba-Iulia. La sosire fu întâmpinat cu urale furtunoase și salutat de prețul I. Chirilă din Cârna. După ce adunarea alegătorilor fu deschisă de bătrânul preot Man din Vinț, dl Maniu invitat de o deputație trimisă din adunare, veni în mijlocul alegătorilor și și rosti darea de samă, întreruptă des de aplauze și cuvinte aprobătoare.

Dl Maniu zice, că a venit în cerc în mijlocul alegătorilor săi nu numai pentru a le da samă despre ce a lucrat în decursul anului, ci și spre a lua puteri noue pentru luptele din viitor. Amintește apoi despre atacurile și bajocurile, la cari au fost espuși deputații naționaliști, cari lucră pentru binele tuturor popoarelor din patrie.

După aceasta introducere, revine la programul poporului român și zice, că acesta nu s'a putut esecuta, căci n'a fost timpul.

„Nu tot ce am vrut, am și putut să facem — zice dl Maniu — dar am făcut, tot ce am putut. Am făgăduit, că vom lucra pentru binele neamului românesc și aceasta am făcut o din toate puterile. Cerințele mari ale programului nostru național n'au putut fi aduse în decursul anului în dietă, dar dl Maniu declară, că dânsul și toți deputații naționaliști sunt și rămân aderenți neclintii ai programului național dela 1881.

Maiestatea Sa — zice dl Maniu — ne-a chemat la dietă să facem întâiu următoarele:

1. Să dăm cele de lipsă pentru administrarea statului, și
2. Să dăm drept egal tuturor cetățenilor acestei țări: să facem votul universal pentru alegeri.

Natural că astfel stând lucrul, de astădată nu puteam umbla după alte lucruri, ci numai după următoarele:

1. Să arătăm țării și lumii întregi, că nu suntem îndestulii cu starea de azi a lucrurilor, că n'avem drepturile, pe cari am fi în drept să le avem după legile firii omenești și dumnezești.
2. Să împedecăm ca mai marii țării să aducă legi, cari să ne impedece în desvoltarea noastră. Și
3. Să aducem aminte puternicilor zilei că nită de a aduce legea votului universal.

Aceste toate le-au împlinit deputații nostri, deși espuși la cele mai mișeștii atacuri și huiduieli. Arată cum depu-

tații nostri au scos la iveală multe rele din țară și chiar și unii deputați unguri au recunoscut, că așa este și au făgăduit că vor vindeca relele. Stăpânirea însă n'a făcut nimic. Ministrii strănși cu ușa au pus pe Andrassy să rostească o vorbire în dietă și aceasta să o lățească tipărită prin țară, în care zicea că poporul român e foarte mulțumit cu soarta sa și numai agitatorii și deputații îl tulbură.

A vorbit dl ministru Andrassy întocmai cum a vorbit lupul atunci, când să tânguia, zicând: imi plac oile, că ele's bune și îndestulate, numai cu cio-banii și cu câinii nu mă pot împăca.

Noi chiar și la vorbirea asta — zice dl Maniu -- ne-am silit să răspundem cuvințios stăpânirii. Cetiți răspunsurile date de Dr. Vlad, Goldiș, Vaida și veți vedea ce sus stăm noi, ce sus stă adevărul față de ei, față de minciună.

După aceste dl Maniu trece la legea scolară a lui Apponyi, arată lupta, în adevăr uriașă, ce au purtat-o deputații nostri contra acestui proiect, un număr mic, o mână de deputați, față de mulțimea, care sprijinea orbește guvernul și legea lui Apponyi.

Știți D-voastră prea bine — zice vorbitorul — cum săptămâni de-arândul am vorbit, umplând câte-o zi întreagă cu câte-o vorbire; dar n'am putut răzbi: eram abia 25 față de 415 vrăjmași.

Vina acestei neisbânzi cade în mare parte și asupra Românilor din țara întreagă: dacă fiecare cerc electoral s'ar fi purtat așa frumos, așa românește, ca cercul Vințului, am avea nu 15, ci cel puțin 50 de deputați, și dacă ar fi trimis și ortacii noștri Slovaci, după cum s'ar cuveni, vre-o 40 Sârbii vre-o 30 și Sașii vre-o 30, atunci vre-o 150 de bună samă am fi putut împiedeca lovitura aspră ce ni s'a dat.

Privitor la votul universal, arată cum cei dela stăpânire, deși au făgăduit țării și Maiestății Sale, nu voiesc să facă votul universal. Puterea statului o ține o tovarășie politică, aristocrațimea și soții ei, și aceasta să teme a da drepturi largi poporului, a da votul universal, căci atunci li-să sfărâmă puterea, domnia. Deputații nostri la diferite prilejuri au cerut să se aducă proiectul acesta în dietă.

În viitor vor lucra și mai mult pentru ajungerea votului universal. În privința aceasta avem să ne apropiem de aceia, cari luptă pentru acest drept și preste tot pentru drepturile muncitorilor. Aceștia sunt *sociații*. Acest partid — zice dl Maniu — are vederi, cari de fel nu să potrivesc cu ale noastre, dar au și unele cereri însemnate, pe cari le mărturisim și noi, precum e votul universal, libertatea presei și aceea a cuvântului. În lucrurile acestea noi, fără să facem contract cu ei, fără să ne amestecăm cu ei, mergem alături de ei. Suntem ca acei 2 frați, cari au moștenit dela părinți o moșie, pe care au împărțit-o în 2 părți. Dar împărțeala s'a întâmplat așa, că unul nu avea cale, ci trebuia să treacă tot preste câmpul celuilalt, așa încât trăiau tot în vrajbă. Odată însă a venit Murășul și a început

a rupe și spăla din malul moșiei lor iar ei, fără de a face vre-un contract, au început a întări împreună malul. Așa noi cu socialiștii: au venit bărbații politici, cari ne tăgăduiesc drepturile, deci ne împreunăm pentru o mai aprigă luptă.

Și suntem siguri, că până va avea Românul virtuțile mari, cari le are: iubirea de D zeu, de neam și de moșie, partidul socialist sau social democrat, cum să mai zice, nu va fi primejdios pentru noi.

În privința votului universal, la toamnă, când să va întruni parlamentul, deputații noștri au să nu lase a să mai face alte legi, până ce nu să va aduce legea votului universal. Aceasta trebuie să se aducă, ca apoi pe temelul noiei legi să se facă alegeri și numai atunci dieta va fi reprezentanta adevărată a țării, a poporului.

Vorbind în felul acesta pe lung și luminând din toate punctele de vedere stările noastre politice, dl Dr. Maniu mulțumește de încrederea alegătorilor și îi roagă să spună tuturor celor de acasă, ca să l păstreze în dragostea lor, să le spună voie bună, sănătate și îi roagă să ție la credeul neamului românesc: *la tubirea de Dumnezeu, de neam și de moșie*, căci numai aceste pot da neamului nostru tăria nelăfrântă.

Înceind dl Maniu între vii și șgomoase aprobări și aplauze, mai vorbesc alegătorilor în cuvinte foarte frumoase și înțelepte dep. Dr. Aurel Vlad și Dr. Bălan prof. de teol. în Blaj. Să alege apoi prezidiul cercului electoral și la propunerea părintelui I. Chirilă să primește cu mare însuflețire următoarea hotărâre:

„*Alegătorii și poporul din cercul Vințului de jos, ascultând darea de samă a deputatului Dr. Maniu și a colegilor săi, aproabă întru toate știna deputatului său, și a celorlalți deputați naționaliști din dieta țării; le mulțumește, și-l roagă să poarte și pe mai departe lupta în contra sistemului de astăzi, și mai ales pentru votul universal.*”

Să mai trimită câte o scrisoare dlor George Pop de Băsești, președ. partidului național și Dr. T. Mihali, președ. clubului nostru dietal, apoi adunarea a fost închisă.

A urmat apoi banchetul, la care s'au ținut mai multe toast pentru deputați, alegători, pentru foile noastre naționale etc.

Darea de samă a dlui Dr. Maniu și celelalte vorbiri conțin un mare mănunchiu de adevăruri, de raze vii, menite a încălzi sufletul poporului românesc.

Alegerea dela Beiuș.

Cu cât terminul alegerii dela Beiuș să apropie, cu atât cercurile politice arată interes tot mai mare față de aceasta alegere. Românii vor intra în lupta electorală cu toată puterea și dacă nu vor lucra răsleți și nu să vor ivi între ei trădători de neam, vor isbuti cu candidatul lor național.

Știrile, ce le avem privitoare la alegere sunt următoarele:

Ziua alegerii.

Ziua alegerii s'a hotărit pe Lună, în 26 August c; Timpul este scurt și

de aceea Românii trebuie să desvoalte lucrare întreprinsă în interesul cauzei.

Președintele alegerii va fi Wallner Ödön, protofisc comitatens, al doilea president Györi Géza, pădurar în Vasvár, președinți substituți Dr. Martin Schwimmer medic în Beiuș și Paul Bottyán preot reformat în Beiuș.

Nici un Român, în un cerc cu majoritate covârșitoare românească!

Candidatul kossuthist.

După multe frământări și multe chibzuințe partidul kossuthist și-a aflat candidatul pentru Beiuș. Corifeii kossuthiști dela Beiuș au ținut Duminică o întrunire de candidare în Budapesta și lăsând la o parte pe alții, despre cari fusese vorba mai înainte, a candidat pe un anumit Kardos Arpád, directorul unei bănci din Pesta, »cu persoana căruia mai sigur să poate duce la isbândă steagul partidului» — cum sună rapoartele foilor ungurești. Pentru ce e legată speranța isbândeii de persoana lui Kardos, despre care alegătorii din cercul Beiușului — afară poate da perciunați — nici n'au auzit până acum, nu știm. Știm însă cu siguranță, că în cazul dacă ar reuși, absolut nu va face nimic pentru Românii din Beiuș.

„Prochiământare“.

Partidul kossuthist a răspândit prin cerc o »prochiământare« (vrea să zică: »proclamare«, dar acest cuvânt aci nu e potrivit), tipărită în românește, (firește când e vorba de a câștiga voturi e bună și limba noastră săracă), dar în o românească pocită. În ciudata »prochiământare« să scuză turburătorii dela adunarea poporală de astăprimăvară și să spună, că partidul kossuthist va candida pe unul, care va sprijini guvernul. Apoi aceasta să știe și fără pocita »prochiământare«, dar vorba e, că candidatul să promită a lucra în interesul poporațiunii din cerc, nu cum a făcut fostul deputat Barta. Ce le pasă însă kossuthiștilor de interesele poporațiunii române din cerc!

Trăiască Dr. Lucaci.

Aproape de încheierea foaiei primim știrea, că Românii au candidat de deputat pe vrednicul nostru bărbat Dr. Vasile Lucaci. O candidare mai nimerită nici că să putea!

Foarte potrivit să zice în privința aceasta în un apel publicat în »Lupta« și adresat alegătorilor, următoarele:

Ce veți face acum?

Pe care cale veți apuca?

Fiți cu ochii în patru frați Români?

Răsări-va dintre voi iarăș un călăuz bun și drept. Iar de va răsări, îl veți cunoaște oare?

Povățuitorul Vostru și arătătorul adevăratei căi nu va fi acela, care va veni cu mită ca să Vă cumpere; ci acel, care va lua și el pe umerii săi sarcinile grele, cari Vă apasă pe Voi și suferințele, cari Vă seacă puterile. Acesta să fie semnul de pe care îl veți cunoaște. Când să va ivi unul ca acesta, urmați-l cu dragoste și fără teamă, căci nu veți rămânea înșelați!

Etă povățuitorul. Grupativă, Români Beiușeni cu toții în jurul lui. Trăiască Dr. Vasile Lucaci!

Din România.

Călătoria familiei regale.

Preste vre-o săptămână părechea regală română va pleca din țară la Friburg. Prinții moștenitori au plecat Sâmbătă la Kautznach, unde prințul Carol face o cură.

Inmormântarea pictorului Grigorescu.

Inmormântarea marelui pictor al neamului românesc, N. Grigorescu — despre a cărui moarte am dat știre în nrul trecut — s'a făcut săptămâna trecută Luni, la Câmpina. La înmormântare a luat parte un public ales, ministri, scriitori etc. iar sicriul a fost acoperit de cununi, între cari a Regelui și Reginei, a prinților moștenitori, a academiei române etc. S'au rostit mai multe cuvântări, între cari e de amintit vorbirea d-lui Dr. Istrati.

D-sa face biografia maestrului picturii românești, amintind greutățile prin cari a trecut el și înaintașii lui. Arată cum Grigorescu a desăvârșit tot ce s'a făcut la noi, reproducând în pânze viața noastră românească în tot ce are mai bun și mai cinstit. Face apoi lauda lui Grigorescu, arătând că el va rămânea cel mai de seamă reprezentant al artei noastre naționale și una din cele mai curate glorii ale țării. Repozatul a fost coborât de mai mulți țărani și rămașițele lui depuse într'un cociug alb de brad, care fu apoi așezat pe un car tras de patru boi mari, încărcat cu frunze de stejar și acoperit cu velințe românești. Așa a fost așezat în locașul vecinic. Din averea sa (300.000 lei și un mare număr de tablouri în valoare de peste 100.000 lei) Grigorescu a dat 50.000 lei ministerului de instrucție ca fundație, din venitul căreia să fie trimiși în fiecare an doi tineri români în străinătate pentru a-și desăvârși studiile artistice.

Deputație svedică în România.

Am văzut, că România a fost vizitată în vremea din urmă de mai multe deputații militare din străinătate, ceace arată, că străinii au interes a cunoaște România și așezământele ei. Aceasta face o cinste deosebită țării.

Acum să vestește, că nu preste mult va sosi în București o deputație militară din Suedia, compusă din mai mulți ofițeri superiori, cari vor vizita așezământele militare din România.

Manevrele regale.

Manevrele regale române să vor ținea anul acesta în Dobrogea, în zilele 11—25 Septembrie. Marșurile de concentrarea regimentelor să vor face între Măcin și Tulcea, iar defilarea generală să va face în 23 Septembrie, la Tulcea. La manevre va fi de față și regele, care pe atunci să va întoarce din străinătate.

Alcoolul ca monopol.

Guvernul României vrea să puie monopol pe alcool, adică numai statul să aibă drept să facă și să vândă beuturi spirituoase. Aceasta va fi de mare folos pentru România. Statul va avea un venit de vre-o 10 milioane

de lei, dar câștigul mai mare va fi că să vor face beuturi curate și nu falsificate, cum să fac acuma, cu deosebire de Jidani.

Starea viilor.

După ultimele rapoarte sosite la ministerul domeniilor, starea viilor din România este bună. După prețurile făcute, să speră la o roadă totală de 2.500.000 de hectolitri de vin.

DIN LUME.

Lupte în Marocco.

În Marocco (Africa nordică) locuitorii fanatici au mare ură împotriva Europeanilor, care sunt așezați în unele orașe, mai cu seamă ca comercianți. Mai de curând preluând Francezii controla vămii din orașul Casablanca, aceasta a infuriat și mai multe pe marocani și resculându-se înainte cu vre-o 10 zile, au omorât pe mai mulți Europeni: Francezi, Spanioli, Italiani. În urma acesteia Franța și Spania au trimis grabnic trupe și vapoare de războiu, pantru apărarea Europeanilor. Casablanca a fost de două ori bombardată și partea cea mai mare ruinată. Trupele au avut mai multe lupte cu seminiți venite din lăuntrul țării, ca să-și răsbune pentru frații lor uciși în Casablanca. Ferberea e mare în întreg Marocco și Europeanii sunt amenințați prin orașe. E temere de o mare răscoală a Marocanilor, de aceea noue trupe franceze și Spaniole sunt pe cale spre Africa.

Serate de-ale meseriașilor români.

Joi în 25 Iulie n. c. la ședința literară văzurăm iarăș la un loc preste una sută persoane. Vede-să, că pe oamenii, cari stau în legături cu această societate, nu-i împiedecă năduful verei, nu neajunsurile zilnice, când vorba este de a conlucra la scopurile nobile, ce ea le urmărește. Trecerea, de care Reuniunea să bucură în cercuri tot mai largi, între altele o remarcă și faptul, că nu unul din cei cari să îndepărtează din Sibiu, aparțină ei clasei inteligente, sau clasei meseriașilor, ține să-și exprime regretele de a nu mai putea sta în apropierea ei, de de a nu mai putea conlucra cu ea, carea atât de bine știe împreună folosul cu frumosul. Exemple în această privință ni s'au dat la această ședință prin prezidentul nostru Victor Tordășianu, următoarele:

Binemeritul prietin și cald spriginitor al tuturor afacerilor noastre culturale, venerabilul bătrân, dl Const. Stezar, căpitan c. și r. în penziune, membru ajutător dela înființarea Reuniunii și mai în urmă membru onorar al ei, apropiindu-se de vârsta de 94 ani, cu cari D zeu l'a înzestrat, hotărîre a luat să-și petreacă restul zilelor în comuna sa natală Jina, sub scutul fiului său adoptiv, a parochului Nicolae Vlad Stezar. La despărțirea sa de Sibiu, unde a fost împreună muncitor cu nemuritorul Andrei baron de Șaguna și cu generația ce i-a urmat, dl Stezar a adresat dlui Tordășianu cuvinte de încurajare și de stăruință continuă, ca astfel obsolescile sale de roade belșugate să fie încoronate. Între altele dăruiește Reuniunii un fotel cu dorința ca pe el să șadă mulți președinți și mulți Tordășieni. (Va urma.)

Serbările dela Băsești.

Duminecă, în 4 August n. c. au fost frumoase serbări culturale în Sălăgiu, aranjate la Băsești, comuna în care își are moșia și locuința vrednicul nostru bărbat fruntaș, dl George Pop de Băsești, numit și badea George, cunoscut mare luptător național și acum prezidentul partidului nostru.

S'au adunat la Băsești pe numita zi mii de Români — domni și țărani — din Sălăgiu și de mai departe, ca să ia parte la adunarea despărțământului sălăgian al »Asociațiunii« și a »Reuniunii femeilor rom. din Sălăgiu«, dar s'au adunat și ca să salute și felicite pe badea George, care acum a implinit 72 de ani ai vârstei, în luptă, muncă și jertfe nesfârșite pentru neamul românesc.

Oaspeții.

O mulțime de oaspeți au sosit la Băsești încă de Sâmbătă sara, anume comitetele celor două însoțiri și alți oaspeți, cari au fost primiți cu dragoste și încortelați parte în frumoasele case în fel de castel, ale dlui G. Pop, parte pe la poporeni din sat.

Comitetele au fost întimpinate și bineventate întâiu la hotarul comunei, de popor și inteligență, în frunte cu badea George, apoi la marginea comunei era ridicată o poartă de triumf, cu inscripția »Bine ați venit«. Aici stătea și un banderiu (călăreți) de tineret și li salută părintele Biliban și o fecioară de țăran, îmbrăcată în port național. La vorbirile de bineventare a răspuns vrednicul vicar al Sălăgiului, Barboloviciu. Oaspeții intrând în comună, întreg norodul s'a întrunit la mesele ospitaliere a dlui George Pop, petrecând împreună.

Intre oaspeții fruntași amintim pe doii Dr. T. Mhali, dep. și doamna, Dr. Oacu din Arad, dra Getta Hodoș din Blaj, Dr. Vasile Lucaciu din Șisiești ș. a. câți-va oaspeți din România și apoi preoți, inteligenți, și țărani și țărane din împrejurime. Țărani au fost la 3000.

Sedințele.

Duminecă s'a ținut serviciu d-zeesc în biserica spațioasă, care însă nu încăpea publicul. A pontificat vicarul Barboloviciu, iar răspunsurile liturgice le-a dat pe schimbate corul teologilor din Gherla și corul plugarilor din Băsești, condus de vrednicul tinăr Dr. I. Cl. Iuga.

După biserică s'a deschis adunarea desp. »Asociațiunii«, de directorul desp. Al. Barboloviciu. Dl George Pop de Băsești vorbind despre trecutul comunei Băsești, salută pe oaspeți. În rapoartele comitetului s'a arătat apoi starea și lucrările despărțământului. Intre aceste din urmă sunt vrednice de amintit conferențele economice, ce s'au ținut pe sate, în nr. de 17, apoi cărți folositoare împărțite între popor etc. și cari să vor continua și în viitor. S'au primit apoi propuneri bune pentru înaintarea poporului în cultură etc.

După despărțământ și-a ținut adunarea »Reuniunea femeilor«, condusă

de dna Maria Cosma. În vorbirea de deschidere dna Cosma arată, că Reuniunea susține de 20 de ani școala de fetițe din Șmleu și acum voiește să deschidă și o școală de menaj. Să primească dispozițiile de lipsă și apoi să încheie adunarea.

Expoziție de copii.

În legătură cu serbările, Reuniunea femeilor române a aranjat o expoziție de copii, a doua la noi în timpul mai nou. Cea dintâiu, cum știm a fost în Apold (I. Sbiu). Expoziția s'a aranjat în curtea caselor dlui G. Pop, luând parte la expoziție la vre-o 300 de copii, sănătoși și frumoși. Ei erau din Băsești și din satele vecine, veniți cu mamele lor. Expoziția arăta o priveliște foarte frumoasă și pitorească. S'a alcătuit un juriu, care examinând copii, a împărțit premii de 2—20 cor. în total de 600 cor., puse la dispoziție de vrednicul badea George. S'a fotografiat apoi expoziția, cum și copiii premiați, cu mamele lor. La expoziție dl Dr. A. Bojhor a ținut o vorbire, arătând mamelelor cum au să grijească copiii, și cum să-i crească, ca să fie membrii folositori poporului și patriei.

Banchet și petreceri.

Sfârșindu-să lucrările aceste, a urmat banchet, la care s'au ținut mai multe toaste. Nelncăpând publicul întreg în pavilionul făcut pentru joc, poporul s'a ospătat deosăbit, pe cheltuiala dlui G. Pop. După banchet s'a început petrecerea populară, cu mare veselie. Au jucat Călușerul 12 feciori. Badea George, mișcat de frumosul lor joc a rostit o vorbire, în care-i îndeamnă să țină la jocurile naționale și a dăruit pe fiecare cu câte un galbin de 10 cor.

Sara a fost apoi bal, care asemenea a succes bine și cu care s'au încheiat frumoasele și vrednicele serbări din Băsești.

Ele au fost o vrednică manifestație a Românilor din un colț de țară, doritori de înaintare.

Școlăle și învățătorii noștri.

— Separatizm și încă ceva *) —

Ni să strânge inima de durere, când vedem că în loc să ne întărim în puterile noastre și în loc să înaintăm cu pași repezi spre o viață mai fericită, slăbim pe zi ce merge, ne pierdem și din puținele terene ce ne-au mai rămas.

Prezentul ni-e amar căci în el ne pierdem drepturi însămnate, viitorul ni e tot așa, căci suntem amenințați a ne perde și ultimile proptele 'mântuitoare: școala și apoi biserica și limba, fără de cari rătăciți, ba chiar sleiți alergăm pe marea vieții acesteia.

Și oare nu purtăm și noi vina pentru toate acestea? Ba da. Însă nu doar' nă n'am fi în stare a respinge greutățile ce ne stau în cale, ci pentru că în loc să ne stringem rîndurile și să întărim tot mai mult legătura între noi, ne slăbim puterile de cari dispunem, prin unele porniri egoiste, prin

*) Dăm acest articol, deși știm, că nu în toate părțile să ivesc astfel de cazuri, ca cel descris aci, dar unde să ivesc ele trebuie înferate.

certe și mai ales prin o pornire pătimășă, care numai bine nu ne poate aduce.

E vorba de separatizmul, (despărțirea), ce să observă, ba chiar bântue în viața noastră socială. Asupra acesteia voesc a atrage atențiunea cetitorilor, pentru că aceasta e o pornire, care nu numai că ne împedecă în dezvoltare, dar ne strică rîndurile și ne duce spre un povârniș primejdios.

Aceasta să dovedește prin fapte și o poate observa oricine. Suntem destrăbalați pe toată linia, suntem despărțiți nu numai în clase, ci chiar și în fracțiuni de clase, apoi după starea materială, cultură, capacitate etc.

Astfel nu ne prea înțelegem unii pe alții și neînțelegându-ne, nu ne poate merge bine. Oamenilor cu stare mai bună nu le prea place a sta de vorbă cu cei mai sărmani, iar cei cu pregătiri academice desprețesc formal, ba chiar incunjură pe cei cu școală mai puțină.

Eată un caz concret:

»Inteligența« română din Gârbău (Csăki Gorbo) și jur a aranjat la 11 August st. n. o petrecere de vară. La aceasta petrecere unii bărbați mai din centru să pun și fac nește invitări cât sa poate de frumoase. În acelea însă ce să vezi? Un comitet, care constă din aproape 30 membrii, toți preoți, iuriști, studenți, comptabili, oficianți și proprietari mici și mari, cu un cuvânt oricine numai învățători nu. Ei n'au avut loc acolo. Și oare pentru ce?

Ei sunt desconsiderați, ei nu fac parte din »inteligența română din Csăki Gorbo și jur« deci ce să mai caute și ci ca membrii prin invitările »inteligenței« române și preste tot la petrecere?

Cam acesta este răspunsul pe care l-a dat la întrebarea de mai sus un conducător al treburilor petrecerii cu ocaziunea, când un cineva le-a făcut observarea, că de ce n'au pus între membrii cel puțin un învățător, dacă e petrecerea inteligenței române?

Așadar stăm rău. Bietul învățător, care își sfârșește viața întregă pe ogorul culturii poporului din care face parte, e lăsat la o parte, e ocolit, ba nici nu să face amintire despre el.

Fără îndoială deci, că viforul separa izmului și al îngâmării e mare în societatea românească și el e îndreptat deocamdată contra învățătorimeii.

Să nu ne mirăm deci, dacă astfel stând lucrurile, mulți învățători încunjurând societatea românească vor căuta pretinie la străini, în sinul cărora de cele mai multeori mai bine vor fi primiți (? Vezi la Nout. cor. din M. Osorhei — Red.) decât cum să primesc acum pela Gârbou și jur. De altcum ar fi timpul să dispară separatizmul și îngâmfaarea din sinul nostru și să băgăm bine de samă, ca creanga, ce formează învățătorimea noastră — care și așa e atinsă de săcurea lui Aponyi — să nu să desbine prin asemenea porniri, de cătră arbore, căci după desbinarea ei va urma nimicirea arborelui.

Capitalismul.

(Urmare și fine).

Banii adunați în capital, sunt un mijloc de trai bun. Ei înlesnesc și schimbul producției dintre oameni. Cât de rău a fost atunci, când aceia nu existau, ci fiecare trebuia să și schimbe producția sa în natură. Atunci nici nu se putea închipui strângerea de capitale, ci numai de anumite magazine de lucruri deosebite. Banul are deci astăzi și aceea însușire deosebită, că să poată chivernisi și păstra fără de nici o greutate.

În veacurile trecute noi românii n'am avut capitale mai mari. Aceia puțini dintre ai noștri, cari au avut niște proprietăți mai mari de pământ, au trecut rând pe rând în tabăra altor neamuri conlocuitoare, ear cei rămași credincioși neamului, nu s'au putut ridica acolo, ca prin capitalul lor să devină într'un mod sau altul de folos obștei întregi.

Nici chiar în timpul de astăzi, afară doar de Gozdu, noi nu putem arăta aici în Ungaria un capitalist mai mare, care prin punerea capitalului său în lucrare, să fi devenit un binefăcător măcar la o parte și mai neînsemnată a obștei românești.

Cele peste 120 institute de credit și economii, sunt mai cu seamă roada inteligenței noastre, unde o parte din ea își apără în prima linie propriul său interes. Ele mai revarsă oarecari binefaceri și asupra obștei, prin acordarea de împrumuturi mai ușor de plătit, prin aplicarea unor tineri în serviciul lor, precum și prin votarea unor anumite sume spre scopuri de binefacere ș. a.

Grosul obștei noastre românești, până acum nu s'a prea mișcat pentru strângerea de capitale, pe cari să le pună în mișcare și astfel să devină folositoare deopotrivă atât pentru întreprinzători, cât și pentru lucrătorii, cari s'ar adăposti în lucrul aceluia. Și ar fi un teren destul de bogat de lucru mai în fiecare sat, unde adecă s'ar putea înființa tot felul de însoțiri economice și pentru alte scopuri obștești.

La noi până acum pe cele mai multe locuri a lipsit spiritul de între-

prindere și strângerea de capitale mai mari. De aceea ne-au luat străinii pe dinainte și ne-au înființat ferestrează pentru tăiatul lemnului, societăți pentru exploatarea pădurilor de stejar, ne-au luat în arândă morile și cărciumele, ne-au cumpărat bucatele, vițele ș. a. Într'un cuvânt toate acelea izvoară, din cari puteam strînge și noi un capital cât de modest.

Într'alte țări spiritul pentru strângerea de capitale este dezvoltat încă chiar și în copii mai mici. Fiecare copil are câte o casă de păstrare (ulcioraș), cu care colectează în decursul anului de pe la membrii și prietini familia. La sfârșitul anului apoi să sparge cassa de păstrare dela fiecare membru și capitalul să depune la banca de păstrare. În modul acesta apoi nu numai membrii singuratici ai familiei, ci chiar familia întreagă devine pe încetul proprietară a unui capital și mai modest.

La noi așa ceva e un lucru foarte rar! Chiar și dacă mai aflăm pe ici-colea câte un copil, care colectează în ulciorașul de păstrare, numai ce-l vedem după aceea, că i scoate, ca să și cumpere zăhăricale, ori câte o haină mai frumoasă, păpuși ș. a., așa că în cele mai multe cazuri capitalul adunat să perde fără nici un folos practic. Împrejurarea are apoi o urmare rea și pentru dezvoltarea caracterului copiilor, deoarece ei să dedau pe încetul cu risipa și necruțarea.

Dacă în veacurile trecute n'am putut strînge capitale mai mari; dacă astăzi încă nu ne putem lăuda cu niște capitaliști singuratici mai mari: să cercăm ca măcar pe viitor să ajungem și noi la un capital mai mare. Acest capital poate să conste nu numai în acțiuni și libele de depuneri pe la cele bănci, ci chiar și numai din pământuri și vite. Să ne aducem aminte și în privința aceasta cât mai des de proverbul străbun: »picătură cu picătură, face lacul mare«.

Ioan Georgescu.

Prevestirea vremii prin animale.

Vremea și schimbarea vremii au în totdeauna o înrăurire asupra animalelor; mai ales însă asupra aceluia,

cari trăesc pe afară, prin păduri și câmpii.

Înainte unei ploii, se cufundă rețele sălbatice repede și liniștit, cioarele cărăesc puternic prin copaci. Strigătul porumbilor de prin păduri prevestește vreme frumoasă și îndelungată. Scăldatul paserilor în colb și năsip ne arată, că în cel mult 24 oare va ploua. Veverițele țipă spariate și se acățară pe copaci foarte neliniștite, arătând prin aceasta schimbarea vremii în cel mult 36 de oare. Cunoscut este faptul, că ele caută scut prin cuiburi înainte de o vreme proastă. Neliniștea celor mai multe animale este un semn sigur pentru schimbarea vremii. Cu totul întors e însă treaba în privința aceasta la furnici, cari înainte de ploaie umblă foarte trăgănat. Dacă se ivesc bourcii (melcii) negri, atunci va fi timp mai îndelungat vreme umedă. Broscuța verde dacă se aude sus din tufișuri, atunci va fi sigur vreme bună, se află ea însă jos pe pământ sau în apropierea tufelor, atunci va fi vreme rea. Dacă cântă broștele sara de prin fântâni, atunci putem fi siguri, că nu va pica peste noapte brumă. Lipitoarea stă lungită pe pământ sau înoată încet prin apă dacă are să fie vreme frumoasă, dacă o vedem însă suindu-se pe pietri, atunci cu bună samă se va schimba timpul. Și peștii ne arată schimbarea vremii, ivindu-se la suprafața apei. Foarte neplăcut ne dau de știre schimbarea vremii țânțarii, pișcându-ne de tot rău. Uliul dacă să așeze în desișul unui copac și caută prin penele lui păduchi, e semn, că în scurt timp va ploua. Să zice că chiar și pupăza vestește vreme proastă, dacă cântă cu glas bo-citor.

Câteva cuvinte

despre zăcători.

De când să începe primăvara până când cade neaua, vitele de pășune trebuie să petreacă timpul de odihnă de pe la amiazi în așa numitele zăcători, și aci, la umbră, să scutesc vara de căldura prea mare. Multora nici prin minte nu le trece, că și zăcătorile acestea încă trebuiesc îngrijite.

VESELIA.

Folclor românesc • Folclor Poporului. —

Aș mânca dac'aș avea!

Un Țigan zăcea în pat,
Și nevasta l-a 'ntrebat:
— »Ce-ai mânca neico acum?
— »Cârnați afumați la fum!
Iar țigancă zice așa:
— »Doamne lungeste-i boala,
Pân ce-or crește puii mari
Să-i vindem, să luăm bani,
Pe bani să luăm purcel
Și când va fi cât un miel
Să-l belim, să-l jupulim
Cârnații să făurim,
Colea-n fum să-i afumăm;
Și de cină să-i gătam.«
— »Las muere, că-i destul,
Nu-mi mai da că sunt sătul!
— »D'apoi halte ce-ai mai vrea?

— »Vai dragă cum aș mânca
Plăcinte împăturate
Și cu brânză mestecate.«
Mierea zise voioasă:

»Doamne ține-i boala'n oase
Pân va crește Mișu mare
Ca să facă vre-o căldare,
Pe ea părăle luăm
Și făină cumpărăm,
Brânză încă căpătăm,
Dela Români din sat
Pentru câte un lăcat.«

— »Las muere, nu mai face,
Mi-a trecut gustul, nu-mi place!
— »D'apoi halte ce-ai pofti?
— »Neste struguri aș dori!
— »Doamne dă să tot dorească,
Alte să nu mai poftescă,
Pân s'or face strugurii
Pe lemnele pădurii!
— »Las muere nu mai spune,
Că sunt acri de minune!
— După struguri, ce-ai mânca?
— »Aș mânca, dac'aș avea

Mămăligă cu hirean!
— »Ba pe dracul să te ia!
Ai cerut, să-ți dau cârnați,
Așteaptă, nu-s afumați!
Dup'aceia-ți dau plăcinte
Când va avea Mișu minte,
De s'or face strugurii,
Pe lemnele pădurii,
Vei mânca pân te-i umfla
Ieie-ți dracul pofta ta,
Ce gândești că sunt nebună
Să mă duc pân în grădină
După hirean pentru tine?
Ducă-te dracul mai bine!

Petru O. Orlățanu.

Mărunțișuri.

La birt.

— Băiete, friptura asta e stricată!..
— Mă mir, domnule; de o săptămână
de când dau la oaspeți din ea și până acum
nimeni nu s'a plâns.

Pe cele mai multe pășuni zăcătorile să afle în apropierea fântânilor sau a vre-unei ape curgătoare, cu alte cuvinte în apropierea locurilor de adăpat. Locul zăcătorilor ani de a rândul este tot același. Este lucru de sine înțeles deci, că în zăcători să adună foarte mult gunoi și prin udul animalelor să prea adapă pământul zăcătorilor. Din această cauză partea cea mai mare a zăcătorilor este loc pleșuv, în apropierea lor însă cresc tot felul de buruieni în măsură nespus de mare. Aceste două împrejurări dau naștere la două rele: Din terenul plin de materii putrede evaporază gaze stricicioase sănătății și aci să incubează tot felul de boale lipicioase; iar sămânța buruienilor o imprăștie vântul în multe părți stricând astfel pășunea.

De aceea e bine, ca locul zăcătorilor să se schimbe, iar la pășuni mai mari să fie mai multe zăcători. Gunoiul de pe zăcători să se adune, partea deasupra pământului adăpat de udul animalelor să se are, și apoi amestecând acest pământ cu gunoiul adunat, să se folosească pentru gunoieria părților mai sărace ale pășunii sau pentru gunoieria altor locuri. În locurile, unde zăcătorile să afle în apropierea fântânilor sau a izvoarelor la nici un caz să nu să întrelase adunarea gunoiului și ararea terenului prea adăpat cu zama de gunoi și cu udul animalelor, pentru că aceste materii în decursul anilor să strecoară în fântâni, în izvoare, și strică apa de beut, ba o fac chiar vătămătoare sănătății.

Mulțimea buruienilor trebuie cosită de mai multe ori peste an, să nțelege însă, totdeauna înainte de înflorire și de coacerea sămânței. Prin aceasta să împedecă lățirea buruienilor prin pășune și să pot stărpi din apropierea zăcătorilor chiar și cele mai rele și mai uricioase buruene.

Schimbarea zăcătorilor și îngrijirea lor mai este însemnată și din alt punct de vedere. În pământul și pe terenul zăcătorilor să afle o mulțime de ouă și larve de ale insectelor, cari trăesc ca paraziți pe corpul animalelor noastre de casă. Ouăle limbricilor și ale altor viermi, cari petrec în intestinale (mațele)

animalelor noastre ajung pe pământul zăcătoarei dimpreună cu gunoiul vitelor; asemenea și larvele pondravilor dela cai, ouăle călbezei dela oi; iar alte insecte, cari petrec în nas sau în plămânile oilor, prin tușit, să aruncă afară și să incubează pe locul zăcătorii și așa mai departe. Ouăle acestor insecte pot ajunge și în apa de beut, fiind dusă de apa de ploaie; iar larvele străbat în pământul devenit moale de gunoi, și acolo să desvoaltă pe deplin. Pentru a împedeca dezvoltarea insectelor, cari trăesc ca paraziți pe animalele noastre, și pentru a stărpi aceste insecte încă este neapărat de lipsă, ca să se schimbe locul zăcătorilor și pământul lor să se spargă arându-l.

»Economia«.

LUCSUL.

Noi Românii avem mare înclinații spre tot felul de meșteșuguri și învățături, numai pentru cruțare avem mai puțină înclinare.

Care să fie cauza? Dacă cineva face vizite prin satele noastre, și să oprește la vre-o nuntă, joc etc. poate găci îndată cauza.

Este foarte dureros cum de un timp încoace, lucsul în îmbrăcăminte, cu deosebire la femei, s'a încuibat și la noi. Germenele lucsului fiind foarte lipicios, el a străbătut și a molipsit și cele mai sărace colibe. Azi pela satele noastre nu poți, să mai faci deosebire între femeia bogată și cea săracă, căci amândouă sânt îmbrăcate cu haine scilpicioase. Astăzi puține femei mai sunt prin satele noastre, cari să poarte vre-o haină lucrată de mâinile lor. Și odată ce s'a încuibat aceasta boală, nice vorbă ca să mai pui vreun ban la o parte pentru zile mai rele.

Bătrânii nostri nu erau ca noi lucsoși — ci foarte puține lucruri cumpărau dela negustori: Femeile bătrânilor nostri, să îmbrăcau și își îmbrăcau bărbații și copiii lor, cu haine lucrate de ele.

Și bine făceau, căci hainele lucrate de alor mână aveau însușirea de-a fi foarte tari, și așa să cruța mult și

puneau la o parte pentru timpuri mai grele.

Noi însă nu facem așa cum au făcut ei.

Noi lăpădăm banii, cași când ne-ar fi dușmani!

Aruncăm banii pe beuturi stricicioase sănătății, pe hainele cele slabe, și scilpicioase, cari acățindu să numai de un spine te lasă pe jos. Și mai aruncăm bani pe câte și mai câte nimicuri, de cari nu avem nice o trebuință.

Femeile noastre de astăzi, s'au lăsat de obiceiul bătrânilor, de a-și țese singure hainele pentru casă, și s'au dedat de a și cumpăra dela negustori Ovrei toate cele de lipsă pentru îmbrăcăminte, cu prețuri mari. Ba adeseori cumpărând vre o stofă pentru haină nici nu o coasă, ci o dă la cine ști cine pentru ai-o coasă cu mașina, ca să fie mai frumoasă.

Lucsul este cu totul nelositor, nu vatămă corpul dar strică sufletul. Femeia, care stă numai a să înpodobi și a să găti, în curând devine mândreață, și ușuratică, neserioasă. Gustul lucsului prinde rădăcini în inima ei, făcându-o să postească haine și lucruri mai presus de poziția în care să află, cea ce apoi duce la sărăcie.

Trebue să muncim și să punem cât de puțin din munca noastră la o parte. »Cine nu muncește și nu economisește până este tinăr, cu ce va trăi la bătrânețe?«

Nu-i rămâne decât să plece la cerșit.

Fericirea care orice om o caută, nu o poate găsi, decât: Cumpătându-să, înfrânându-și dorințele și patimile și deprinzându-să cu cruțarea, care este »Stălpul fericirii«.

Nicolae Baileș,
pictor bis.

Beția și urmările ei.

Convorbiri de

I. Manlă Popa, inv.

Predat cu ocaziunea examenului, de 5 elevi de repetițiune.

(Urmare și fine).

Inv.: Bravo nene Ioane! Dumineca și în sărbători lăsați toate grijile lumii acesteia, lăsați rachiul în foc celui care

Cântare

la Adormirea Născătoarei de Dumnezeu (15 August st. v.) de Ploeu Pătrușlu, fost inv. în Săliște (răposat cam de vr'o 20 ani). Scoasă din o carte cu litere bătrâne de Nicolae Oancea, Vale.

Veniți fraților iubii

De minune auzii

A Domnului Născătoare

Și de bine dătătoare,

Acum vremea a venit

Și astăzi a adormit

S'a suit la-acel prea bun

Precum scripturile spun,

Archangelul a venit

Cătră dânsa a grăit:

Să ști Maica lui Christos

C-am venit la tine jos,

Ca la mine să privești

De moarte să te gătești

Că până a treia zi

Sus la cer te vei sui,

Deci acuma te gătește

Cele de moarte-ți tocnește

Că ingerul va veni

De trup te va despărți.

Iar Precesta auzind

Pe archangelul cuvântând

De grabă că a fugit

Și în munte s'au suit

În Eleon cel frumos

D'unde să năltă Christos

Și mâinile încleștând

Pe pământ ingenunchind,

Începu a să ruga

Fiului său, Precesta:

»O Iubite fiul meu

Care ești și Dumnezeu

Cel ce bine ai voit

Din ceriuri te-ai pogorât

Din mine te-ai intrupat

Să scoți pe om din păcat,

Mă rog ție fiul meu

Ca unuia Dumnezeu

Ca să mă iai și pe mine

Din împreună cu tine,

Că inima, fiul meu

E arsă de dorul tău, —

Precesta așa vorbind

Jos din munte pogorând,

Cătră satul ei să duse

Precum ingerul îi spuse,

În satul ei Ghetsimani

Unde locuia de ani,

Iar Petru și Ioan sta

Așteptând pe Precesta

Vrând bine și ei să știe

Cu Precesta ce să fie,

Și lăsând aceste toate

Un nour luminos foarte

Pe dânsii acoperi

Și pe toți apostolii,

Căci căuta să se adune

În Ghetsimani pe cum spune

Venind toți apostolii

La chilia Preceștii,

Precesta dacă ajunse

Pe toți adunați văzuse

Cătră dânsii să ruga

Cuvântându-le așa:

»Sedeți cu toți dinpreună

Să-mi pot lua ziua bună

I-a scornit, mergeți la biserică, rugativă cu credință. Vino acasă și te odihnește, nu căuta crijma, și o să vezi cât o să fi de liniștit în inima și sufletul D-tale.

Să părăsim crâjmele că numai rău ne fac, să căutăm bisericile, școlile și alte lucruri frumoase, că atunci va fi mai bine.

Trand: Mai bine zău D-le inv. atunci nu ar mai veni atâtea nenorociri pe capul nostru.

Inv.: Nu, nene nu! Pentru că D-zău apoi cât este de bun, tot își întoarce fața dela noi, până ce pățim ca cei din America, unde i-a îngropat pământul de vii, și atunci va fi vai de acela care și-a petrecut timpul în beție și sudalme. Atunci își vor cere moartea, dar moartea nu vine, și el trebuie să se chinuiască, că i-a plăcut, a bea, a injura când să ținea sf. slujbă în biserică.

Ți-a plăcut a da crucerii pe rachiul otrăvitor în loc de a lumina pe sama sf. biserici.

Deci fiți treji! Toți cu ochii în patru dragii mei — fiți gata, priveghiați și vă rugați, că nu știm când va veni să ne judece acela pe care noi nu-l cinștim.

Ioan: (blând) Da, da D-le e drept. Așa mi-a căzut la inimă ce mi-ai spus D-ta, de stau să plâng de bucurie. Dar te rog una — hai D-le să jucăm hora aceea care ai vrut să mi-o areți odată când eram beat și nu te-am ascultat, și iacă fâgăduesc, că nu mai beau mai mult! (Dă mâna cu inv.)

Inv.: Bine! Fie!

(Să înșiră în horă și cântă după hora dela Sinaia sau pe alta melodie, eu pe aceea l'am cântat).

Toți: Cine o 'ndrăgit rachiu
 Ii mână casa pustiu
 Cine o 'ndrăgit vinarsu
 Ii mânca casa năcazu
 Dați, dați, dați mâna cu mine
 Piară rachiul din lume
 Beția să se stârpească
 Așa și iar așa
 Cu toții ne-am lega
 Să nu bem să ne'nbătăm
 Și legea s'o călcăm.

II.

Că rachiu îi tot otravă
 Lumea 'ntreagă o omoară,

Că astăzi călătorec
 Și de voi mă despărțesc,
 Și mă duc la Fiul meu
 La al vostru Dumnezeu.
 Ingerul cum mi să pare
 Imi aduse o stâlpare,
 O stâlpare de finic
 Cătră ceriu să mă ridic —
 Apoi așa cuvântând
 Cătră apostoli grăind:
 Fiți cu Christos Dumnezeu
 Slujile fiului meu.
 Apostolii auzind
 Nu putea grăi cuvântu
 Că plânsul îi năpădiră
 Lacrămile le porniră
 Numai Ioan cel voinic
 Răspunzând un cuvânt mic
 Iar când plânsul îi curma
 Începu a cuvânta:
 Doamnă ajutorul meu
 Și maica lui Dumnezeu

O omoară-o sărăcește
 Și'n mormânt o prăvălește.

(Refrén: Dați, dați mâna etc.)

Ion: (Să lasă de mâni și bate în palmi).

Să trăiască D-le inv. că frumoase lucruri știe. Ho! De asta n'am crezut-o eu, ca să fie cineva să mă poată desbara de rachiu. D-zău să ne ajute să facem cum ne-ai spus (dă mâna).

Toți: D-zău să ajute.

Lisandr.: (cu șurtul la ochi) D-zău să-ți dea bine d-le, că mi-ai făcut un mare bine. Dumnezeu cu noi!

Inv.: Amin.

FELURIMI.

Furnicarele, ca cupatoare de pâne.
 În unele părți ale Africei, locuite de Hotenotoși, sunt foarte puține lemne și de aceea pentru coacerea pâinii să folosesc furnicarele. Anume pe acolo sunt nește furnici foarte mari (termite), cari își fac furnicare până la o înălțime de câte un metru și le alcătuiesc din paie și alte plante uscate. Hotenotoșii fac pe la mijlocul furnicarului o gaură mai mare, cât e aluatul de-o pâne, îl bagă acolo și astupă gaura, apoi dau foc furnicarului, făcând cu un lemn o gaură și în vârful lui, ca să poată eși fumul. Astfel pânea să coace frumuseț. Un furnicar numai odată să poate folosi, dar aceasta nu face nimic, deoarece furnicarele sunt pe acolo foarte multe pe câmp.

Istoria nădragilor. Egiptenii și Fenicienii vechi nu cunoșteau nădragii; ei purtau rocuri lungi, până la glesne și fără mâneci, iar în picioare trăgeau cisme, cu tureacul nalt până la genunchi. Nici Grecii din vechime, și la început nici Romanii, nu purtau nădragi, ci-și învăleau trupul cu toga (haină lungă). În Roma s'a început a să purta nădragi mai întâiu sub împăratul Caligula. Romanii au văzut la Gali nădragii, le-au plăcut și în curând s'au răspândit. În Roma Galia nu să numea altcum, decât *Gallia braccata*. (Galia îmbrăcată cu nădragi). Din Galia să aduceau la Roma cei mai iscusiți croitori de nădragi.

Până acum am avut
 Pe acel ce ai născut,
 La toate ajutorințe
 De-ajuta cu sârguințe
 Când la ceriu s'au înălțat
 Pe tine ne-au fost lăsat,
 Să te avem mângăere
 În năcazuri cu durere.

Acuma și tu ne lași
 Și singuri suntem rămași,
 De toată lumea urși
 Și de păgâni ocăriți,
 Precesta încă răspunse
 Că de plâns era pătrunsă
 Zicând: Nu vă obidați
 Ci întro credință stați
 Căci eu și de voi u muri
 Pe voi nu voi părăsi
 Drept aceea măngropăți
 Cum airea vă aflați. (Va urma).

Astfel patria de obârșie a nădragilor este Francia de azi (Galia din vechime), de unde s'au răspândit în toată lumea. Prin evul mediu să purtau în Francia nădragi foarte sūrți, dar cu timpul s'au făcut tot mai lungi. Pantalonii în forma de azi, s'au purtat mai întâiu pe timpul revoluției franceze. E curios, că Negrilor din Africa le plac nădragii, îi primesc dela misiționari și-i poartă cu plăcere. Mai greu i-au primit și purtat Scoțienii.

Partea Literară.

Poesii populare.

Din Râu-Sadului.

Culese de Niculale Vidrighin.
 Pentru'n pic de sărutat
 Toată noaptea-am trâmurat
 Ca un câne lângă gard
 Și nimic n'am căpătat.
 Asta nici nu-i omenie
 Dacar vrea mândra să știe
 Mă ține să-i păzesc gardu
 Până o sărută altu.

*
 Mândruț-o cât vei trăi
 La frumos nu lăcomi
 Că frumosu-i bun de fală
 Te sărută și te'nșală,
 Nu gândi leliță zău
 Că frumosu-i num'al tău
 Ți al tău pân'te sărută
 Dacă pleacă el te uită.

*
 Paremi rău și mi năcaz
 Că la toamnă satu-mi las
 Foaie verde rosmarin
 Eu mă duc, trei ani nu vin
 Neamțule tu nu faci bine
 Unu ei, unu rămâne
 Bine-ar fi săi iai de rând
 Să nu umbli alegând
 Nu pe unii-i scrii la masă
 Iar pe alții-i mâi acasă —
 De ți s'ar usca mâna
 Să nu știi scrie cu ea.

Din Apoldul-mare.

Culese de Ana Moga, jună.
 De-ar fi dată D-zeu
 Să fi fost murită eu
 Când am fost fată micuță
 Să nu fiu badii drăguță.
 De-ar fi dată Precesta
 Să fi murit și badea,
 Când au fost copil micuț,
 Să nu-mi mai fi fost drăguț.
 Foaie verde depe baltă
 Dumnezeu să nu fi dată
 Asta dragoste între noi
 De năcaz la amândoi.

Foaie verde și-o nuiea,
 De-ar da D-zeu să dea
 Să mai fie târg de boi
 Să vie badiu la noi
 Să mai fie târg de vaci
 Să mai vie badiu 'ncoaci.

Foaie verde de cucută
 Toate în lume să mai uită
 Toate în lume trec și merg
 Dela inimă să șterg,
 Numai la inima mea
 Este un rât și-o floricea
 Nu să șterg până-i lumea
 Rătu-i negru, floarea-i verde.

Inima suferă sete
De când ce-a iubit nu vede,
Râtu-i mare, floarea crește
Inima mea rău boleşte
Ce-a iubit nu măi zărește.
Păsărică din vâlcele
Adă leac inimii mele
Din trei fagi trei rămurele
Și apă din fântânele
Depe buza badii mele.

NOUȚĂȚI.

Adunare comitatenză. Congregația estraordinară a comitatului Sibiu este convocată pe ziua de 21 Aug. c. la 9 oare a. m. La ordinea zilei sunt puse 25 de obiecte, cari să vor pertracta.

La „fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace“ au mai dăruit: Constantin Oancea, paroh și soția sa Valeria n. Aron din privilegiul începerii zidirii bisericii din Cioara 50 bani, Dionisiu David, paroh în Scoreiu 1 cor., Ioan Oțoiu, paroh Aciliu 70 bani, Mioara-Viorica Tordășianu, împlinind 4 luni, 50 bani, George Joandrea, învățător în Lugoj și soția sa Macrina 2 cor.

Un notar uelgaș. De pe valea Hășdății ni să scrie: La morile Șutului (din sus de Turda), era un morar român, om cinstit, care avea o trifoiște frumoasă lângă moară, fiind aproape și de pășunea satului. Notarul din Filea de jos, (de care să ține și Șutu) ungar, cu numele Tobias, având ce va mânie pe morar, a poruncit ciurdarului din Șutu să măie ciurda în trifoiște, pe răspunderea lui, ba și-a păscut și el caii acolo ziua la amezzi. Morarul a recurs la lege și paguba din trifoiște s'a prețuit la 1000 Cor. Notarul a chemat la sine pe morar să se impace, dar nu s'au putut împăca. Morarul intr'aceea s'a dus la crișma din sat (Filea de jos) și a întârziat, de înoptase. Eșind din crișmă el fu tocat cu băte în cap de remase aproape mort. Fiind dus acasă a spus, că l-a bătut notarul și soții, dar ei au negat și asta a rămas așa până a murit morarul, când au constat medicii cauza morții și notarul a fost prins. Dar fiindcă a negat și el și martorii, el a fost pus pe picior liber. El promisea oamenilor bani, ca să nu mărturisască nimic, ba le-a promis că are să-i scoată din închisoarea preventivă. Văzând însă oamenii, că nu-i mai scoate, au spus totuși. Notarul fu prins din nou și dus în închisoare.

Ear' acum Vinerea trecută au eșit comisia cu oamenii cari au spus la fața locului care cu ce a dat și cum au dat în bietul morar. E destul că notarul a ademenit pe oameni să-i ajute la săvârșirea faptei.

Eată asta e povestea notarului Tobias care a fost pus să conducă câte va sate de pe valea Hășdății.

Ți-să roșeste obrazul, te îngrozești de așa fapte făcute de căiră un deregător. El nererici familia morarului și a soșilor de hoție. Sărman popor ce oameni ți-a dat Dumnezeu să te păstorească! — Adevăr.

Pentru biserică. Din Sărata (comit. Făgăraș) ni să scrie, că atotputernicul D-zău a încredințat pre tinerii iubitori de Christos a cinsti la Sfânta Biserică gr.-cat. de acolo următoarele sume în bani din America sudică: Teodor Ceposu 10 pesi, Emilian Candea 5 pesi, George Balia 8 pesi, George Bardoșiu 5 pesi, toți din Sărata și Silvestru Manesie 5 pesi, Achim Oprisiu 5 pese, ambi din comuna Luția și Constandin Savoiu 1 pesi, din comuna Sâmbăta de sus. Toți aceștia să află de present în America de sud și aducându-le mulțumită, le facem cunoscut, că acești bani să vor întrebuința spre scopuri bisericesti, cum au și fost dăruți. — Nistor Mășariu preot gr.-cat. în Sărata.

La fondul de 20 bani al Reuniunii sodalilor români din Sibiu pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare au mai dăruit Dr. Nicolae Șerban de Voila, adv. și dep. dietal, 1 cor., Ioan Mateiu, abs. în teol., Ioan Gârbacea, funcț. la consist., Ioan Imbăruș, cand. de inv., Avram Moga funcț. consist., Lazar Tritean, ref. școl., fiecare câte 20 bani și Vic. Tordășian prezident, 10 bani.

Numal pudra de piele borax imperial a lui Mack nu conține nici un fel de materie vegetabilă și f.ță de praful de presărat ofere, d. e. cu conținutul său bogat de pudră, avantajii vredni e de considerat. Pudra de piele borax-imperial a lui Mack, în urma însușirii sale recoroitoare și adauselor deosebite, împedecă creparea, aprinderea și bubitețele pielii și de aceea moașele o folosesc de fapt ca cel mai bun praful de presărat pentru copii. Pudra de piele borax-imperial a lui Mack e de preferat și pentru persoane cu piele delicată și ca praful de presărat contra asudării picioarelor. Facem anume atenți pe cetitorii nostri asupra acestei novități.

Urs împușcat. În muntele Liban, aparținător comunei Gyergyouifalau să ivise de curând un urs, care făcea pagube în cirezile de vite. A răpît vite cornute și oi. Zilele trecute un fecior din sat mergând la tăiat de lemne în pădure, s'a întâlnit cu ursul. Noroc, că feciorul avea pușca la el. El l-a luat la țintă și l-a omorât. Ursul era o fiară puternică, cam de 6 ani și avea lungimea de aproape 2 metri.

Români morți în America. În spitalul din Newcastle Pa a repozat în 19 Iulie c. Românul Ioan Faur din Nădlac (comit. Cianad). El să afla numai de 4 luni în America.

— În orașul Dundee Ohio a răpozat Ioan Frunză, de loc din Brașov. El s'a înecat în râul din apropierea acestui oraș, voind să se scalde.

Amândoi au fost petrecuți la vecinicul locaș de mulți Români aflători în acele orașe.

Legea școlară. Suntem avizați, că la tipografia diecezană din Arad s'a pus sub tipar și va eși în curând în românește cartea: »Legea școlară« referitoare la relațiunile de drept ale școalelor pop. elem. nesusținute de stat și la competențele învățătorilor comunali și confesionali, precum și îndrumarea ministrului de școale referitoare la aplicarea și executarea acestei legi, cu esplicări la fiecare paragraf.

Din aceasta carte va ști ori-și-care învățător cât salar fundamental, cât cvincvenal și câți bani de cortel îi compete; precum să va ști orienta ori și-cine asupra procedurii ce are de a urma pentru a putea corăspunde tuturor cerințelor legii. Cartea să estinde pe 8—10 coale de tipar. Prețul unui exemplar 2 cor. Conziderând că să tipărește numai un număr restrâns de exemplare, e de dorit ca comanda să se facă numai decât cu trimiterea banilor înainte la adresa: »Tipografia diecezană în Arad«.

Ioan Pipoș. Cu titlul: O pagină luminoasă din istoria Zarandului. Viața și faptele lui Ioan Pipoș, fostul comite suprem (fișpan) al Zarandului, principalul factor la înființarea gimnazului din Brad. Scrisă pe baza documentelor autentice, de un profesor. Oraștie »Tipografia nouă«, — a apărut zilele aceste o broșură de 43 pag. Din titlul ei să vede, că broșura este de însemnătate și totodată și actuală acum, când să adună bani pentru gimnaziul din Brad. O recomandăm cetitorilor nostri, cuprinzând ea un capitol interesant din silințele noastre politice-culturale.

Principele Ferdinand al Bulgariei împlinește 20 de ani de domnie pe tronul Bulgariei. În Sofia să dau din acest prilej, în 15 Aug. c. serbări frumoase, la care curtea română, e reprezentată prin moștenitorul de tron, Ferdinand. Tot din acest prilej principele Bulgariei va fi numit de regele și împ. nostru proprietar al reg. 11 de husari.

Sat de model. »Drapelul« scrie următoarele: Comuna Luncoșoara, fiind amenințată cu școală de stat, a hotărît să înființeze și o a doua școală confesională spre a putea avea loc toți copiii obligați la școală. Se va înființa și un fond de bucate pentru a să putea plăti din acest fond salarul învățătorului, precum și un fond pentru zidirea unei biserici. Comuna are și cor bun bisericesc. De-am avea în toate comunele românești conducători buni și popor bun!

Comandantul de corp din Sibiu, generalul Gaudernak, însoțit de mai mulți ofițeri de rang înalt, a făcut vizită regelui Carol al României la Sinaia. Este obicinuită vizita de vară, ce o face de obicei comandantul militar al Ardealului, ca să salute pe regele Carol în numele Măiestății Sale regelui și împăratului nostru.

Brânza în Asia-Mică. În comerțul de brânzeturi al Asiei-Mici, Bulgaria ține primul loc. Apoi urmează România, Olanda, Grecia și Elveția. Importul total să socotește la aproape 12 milioane lei. Din Bulgaria să aduce mai ales brânză albă de oaie, în butoiașe mici; așa numita brânză americană, care se vinde mult în Asia-Mică, se aduce din Canada.

Bancnote false de 20 cor. să află din nou în circulațiune. Să deosăbesc de bancnotele cele bune mai ales prin desemnul mai dur, culoarea mai roșie și prin accentul aplicat întors în cuvântul »szám« în loc de »szám«. Falsificatele poartă numărul 080168 și seria 3204.

Teatru în Sibiu. În 31 August c. va începe în Sibiu reprezentațiile societatea teatrală ungurească, de sub direcțiunea dlui Heves Bela. Trupa constă din 60 de membrii.

L'a omorât taurul. »Lupta« scrie: În mod foarte trist s'a sfârșit păstorul Nicolae Cenca din Elisabetinul Timișorii. Anume pe când mâna vacile la câmp, un taur infuriat s'a repezit la el luându-l pe coarne și trântindu-l la pământ până li eși nenerocitului om sufletul.

Păstorul s'a luptat cât s'a putut cu taurul, în câte-va locuri l'a și impus cu cuțitul, dar de la o vreme să obosi și astfel taurul isprăvi iute cu el. Ingrozitoarea scenă a fost privită de mai mulți inși, cari cu topoare, furci de fier, bice, merseră păstorului în ajutor. Dar în zadar căci infuriatul animal nu s'a lăsat înfricat, până n'a rămas învingător.

Desp. Solnoc-Dobăca al »Asociației« își va ține adunarea generală ordinară în Dej, sala cea mare a comitatului, în 28 August n. Cu această ocaziune teologii români din Gherla vor da un concert, iar dl Zaharie Bărsan va da cu trupa sa o reprezentație.

La o alegere de preot. Ni să scrie: Din incidentul meșteșugitei alegeri de preot gr. ort. în Măgărei întâmplată la 8 Iulie a. c. sub bajonetele jandarmărești îi succese minorității alegătorilor a-și alege pe candidatul lor, contra celor 70 Români purtători de toate greutatețile bisericești și școalei, cari au pretins nou concurs. Să fac pregătirile posibile pentru școală de stat, având la îndemână și cele două familii ungurești. De altă parte, să fac declarații întărite cu jurăminte, cum că vor trece în corpore la conf. gr. catolică. — Triste lucruri.

Cartea engleză: Românul amerloan, atât de trebuincioasă celor ce sunt sau merg la America, a eșit în tipar în tipografia noastră în o ediție nouă, prelucrată cu îngrijire. Cartea, cum știm, e alcătuită de dl Victor Lazăr. Prețul 1 cor., și 10 bani porto, să poste procura la administrațiunea »Foil Poporului«.

Cununie. Sylvia Cenariu și Ioan Murașan își serbează cununia lor, în 28 August st. n. 1907 la 4 oare p. m. în biserica gr. cat. din Cocul de Câmpie.

Logodnă. Minerva E. Balinth și Virgil Cenariu, (lara inf.) vestesc că s'au logodit.

Sărmanul Matia. Cum știm compatrioții noștri unguri au ridicat ungritului rege Matia Corvinul o statuie în piața Clujului. Regele Matia e înfățișat călare pe cal. S'a făcut mare târboiu patriotic la deșvălirea statuei, deși Mateiu Corvinul, fiul lui Ioan Huniade a fost Român. Toate bune, dar de un timp a început să se crepe statuia, mai ales la picioarele calului. S'a început repararea, dar cine știe cum va isbuti și cât va ținea lucrul reparat, așa că să poate ca regele Matia să se prăbușească cu cal cu tot. Sărmanul Matia!

Falșificatori de bani. În Brașov a fost prinsă o bandă de falșificatori de bani, cari fabricau băncute de câte 20 cor. Gendărmăria a prins la târgul din Prejmer pe un Săcui Fazekas Pál, care schimba băncute noue de nouțe. Luat de scurt, el a mărturisit totul, a spus că capul bandei e Borbély Antal, industriaș din Brașov și a numit și pe ceilalți soți, toți Săcui »veritabili«. Acum sed la răcoare.

Vizite. »Unirea« din Blaj scrie: În zilele acestea a fost oaspele Escelenței Sale Părintelui Mitropolit, Nicola Franco preot italo-grec, aplicat în biblioteca Vaticană. Papa Nicola Franco, care a fost coleg Escelenței Sale cum și Escelenței Sale Dr. Szabó episcopul dela Gherla în colegiul grecesc din Roma, a vizitat toate episcopii și mănăstirile greco-catolice din Austro-Ungaria.

— Vineri în 9 l. c. a vizitat pe Escelența Sa Părintele Mitropolit, comandantul corpului XII de armată din Sibiu Escelența Sa Dl Iosif Gaudernack. Domnul comandant a asistat la manevrele repimentului 31 la Cenade, încvartirat de prezinte în Blaj.

Cazuri de moarte. Vasile Pipoș, prot. gr. or. pensionat și paroch în Hondol, a reponat Miercuri în 7 Aug. c. în vârstă de 75 ani. Inmormântarea s'a făcut Vineri, în 9 Aug. c. în cripta familiară din Hondol.

— Petru Pipoș, jude de tablă în pens. asesor onor. la Cons. metr. din Sibiu etc. a reponat în Sibiu Vineri, în 9 Aug. c. după scurte suferințe, în vârstă de 78 ani. Inmormântarea s'a făcut Duminecă în 11 l. c. luând parte la ea un public numeros și distins.

Emigrarea în săptămâna trecută. Săptămâna trecută au sosit la New-York 2756 emigranți din Ungaria și anume: 613 Maghiari, 1328 Slovaci, 284 Germani, 360 Croați și 171 Români.

Nenorocire. În 8 August c. locuitorul român din Orlat, Dumitru Nanu a fost lovit în pădurea »La Vârșu« de un arbore, pe care îl resturnase, ruinându-l greu la cap. Nanu a reponat a doua zi, lăsând pe femeia lui văduvă cu 4 copii.

Să ne ferim de înșelători. »Rev. Bitr.« îi să scriu următoarele: Ven. Conzistor din Gherla prin circularul de sub numărul 533—907. face cunoscut clerului din întreaga diecesă, că un speculant evreu din Gherla, anume: Kohn Elek vinde icoane și vestimente bisericesti, cu recomandăție falsă, — făcută de o persoană necunoscută până acum — zicând că acelea sunt dela societatea S. Iosif din Nicula, ba că hainele și icoanele sunt sfințite de călugării din Nicula, ba că s'a urnit (dărâmat) turnul mănăstirii și trebuie să-l zidească din nou și câte alte minciuni inventează pentru de a-și valoriza marfa. Pentru de a feri pe credincioșii noștri de astfel de seduceri, le atrag atențiunea, că: 1 La mănăstirea din Nicula nu sunt călugări. 2 Mănăstirea e în stare foarte bună și nici când n'a purtat și

nu poartă negoț cu nici-un fel de marfă. Deci toți aceia, cari sub firma mănăstirii, ori societăților religioase din Nicula aduc în comerț și vând recvizite bisericesti, — sunt niște șarlatani, înșelători mincinoși și speculanți ordinari, pentru ce trebuie arătați autorităților spre a-i pedepsi. — C.

Câne și mățe turbate. În Hunedoara a sărit preste pălan în grădina Froebeliană de copii un câne turbat și a mușcat mai mulți copii. Cânele a fost pușcat de poliție.

În Vulcan (cott. Hunedoara) o mățe turbată a mușcat pe mai mulți oameni. Cei mușcați au fost duși la spitalul pentru vindecarea turbării, în Budapesta.

Foc. În Ghiurfalău (l. Cluj), nește copii jucându-să cu lemnușe au aprins o clăie de fân. Focul a mistuit casele și tot agorisitul la doi economi.

Din Toarcia. Din Toarcia, sat cu locuitori Români și Sași, cam în părți egale, ni-să scrie, că trebile comunei le conduc Sașii, și Românii n'au decât un post de jurat comunal.

De când să ține minte, în Toarcia crișma comunală au ținu-o în arândă tot birtași Jidani, cari s'au îmbogățit și apoi rând pe rând s'au dus. Ei mesteșugiau așa, de arândă o căpăta tot câte un percunat de-ai lor. Acum a fost iarăș licitație pentru arândă crișmei, în 15 Iulie și Jidanii sperau, că iarăș va fi arândator Jidan. Dar s'au înșelat, căci vrednicul Român, Nicolae Fleșar, alergând pe la Agnita, a adus vre-o 4 licitanți creștini, cari au oferit mai mult ca Jidanii. Așa crișma s'a dat unui creștin și Românii și Sașii din Toarcia au scăpat de Jidani. Aviz și altor comune!

Tot din Toarcia ni să scrie, că în noaptea din 19 Iulie s'au furat 6 cai din stăva comunală și ce e interesant, că la pază au fost de rând chiar fânogiul (primarul) și doi Sași.

Omorul dela Dános. Privitor la groznicul omor dela Dános (l. Pesta) decurg neîntrerupt cercetările. Cum știm la Dános a fost ucis crișmarul Szarvas și familia lui și încă un om. S'a presupus, că ucigașii au fost Țiganii corțurari și gendarmeria a prins o mulțime de lăieși de pe Alföld. Cei bănuși au fost ascultați de judele de instrucție, dar ei tăgăduiesc cu toții. Acum s'a aflat un feciorandru țigan de vre-o 17 ani, care a mărturisit, că el a păzit căruțele și caii Țiganilor la Dános, până ce aceia au săvârșit omorul în crișmă. A numit apoi pe ucigași, cari sunt 5 bărbați și câteva femei; femeile au stat pază. Tot asemenea a mărturisit o țigancă Maria Kolompár despre ucigași. Să speră, că în curând făptuitorii vor fi dovediți.

Un pretendent la tronul Sârbiei. Cum este știut, fostul rege al Sârbiei, Milan, are un fiu natural, cu numele George Cristici, care de prezent trăiește în Constantinopol. Acum de curând nește necunoscuți au făcut o încercare de-a ucide pe tinărul Cristici, dar n'au isbutit făcându-se cercetare a fost ascultată de cătră poliția secretă și mama lui George Cristici. Cu această ocaziune ea a arătat o scrisoare autografă a Regelui Milan, prin care acesta îl recunoaște pe George Cristici de copilul său. Mama lui George Cristici a fotografiat scrisoarea lui Milan în mai multe exemplare, cari le-a trimis tuturor puterilor europene pentru a arăta că fiul ei are drept la tronul Sârbiei. Această descoperire a produs mare senzație în cercurile politice din Constantinopol.

Ciuma de vite. În câteva părți ale țării s'a ivit ciuma de vite. Astfel în comitatul Cojocnei s'a ivit în satele de pe Câmpie: Silvaș, Batoș, Sovata și Sângeorgiul de Câmpie.

În comitatul Aradului asemenea s'a ivit aceasta primejdioasă boală în 11 comune. Au

murit mai multe sute de vite. În Maramurăș băntuie ciuma în 8 comune. Aici au căpătat-o dela vite și doi oameni, cari au murit.

Din Murăș-Oșorhei. Ni să scriu următoarele: Orașul Murăș-Oșorhei a dat găzduire vara aceasta la 150 de învățatori în rezervă la honvezime, aparținători regimentelor 21, 22, 23 și 24, luând parte Maghiari, Sași și o parte însemnată de Români.

Printre toate greutățile ce sunt împreunate cu viața militară, totuși le este dat soldaților din când în când a avea și câte o clipă de bucurie, pentru a da uitării pe un moment greutățile zilei. În noaptea de 20 Iulie st. n. a. c. era să se țină un exercițiu de noapte cu învățătorii rezerviști, care prin bunăvoința oficerilor conducători Belényesi Jenő, Darvas Lajos și Keszler Samu — s'a prefăcut în petrecere sub numele »maial de noapte«.

Cu suma de 300 de cor încassată dela toți învățătorii aflători la honvezime, s'a procurat de ale mâncării și beuturii, și s'a angajat o musică — durere însă că boala șovinismului a pus stavilă Românilor, neputându-și aceștia manifesta sentimentele lor naționale.

Binecunoscutul învățator N. Oancea (Brașov) ca conducător de cor, pe când voia să-și pregătească coriștii pentru a executa o cântare românească, a fost alarmat din partea colegilor și așa a cedat, abținându-se de la executare și dând loc învățătorului Simon Iozsei, pentru a-și ținea toastul înfloriat cu dovezi patriotice.

Iată încă o dovadă despre modul cum sunt tractați Românii, pe cari soartea îi aruncă a trăi în atingere cu compatrioții maghiari.

Correspondent.

Să poate căpăta în tot locul

Kalodont

88 26—42 a lui Sarg

oremă de dlati scinosunurat de lipsă, păstrează dinții curați, albi și sănătoși.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRĂȚIEI.

N. Oa. în V. Am dat »Cântarea« înainte, ca unde vor vrea s'o cânte la S. Mărie. Mulțumită. Tribinje. Vom da din ele. Bp. în N. Nu să poate.

Proprietar, editor și redactor responsabil:
Silvestru Moldovan
Tiparul »Tipografiei« Henric Meltzer!

Prea stimată doamnă,

știți pentru ce, la cumpărarea cafelei malț trebuie să intonați apriat numele »Kathreiner«?

Pentru că altcum ve espuneți la pericolul a primii o imitație de mai puțină valoare, care e lipsită de toate avantajile, prin carisă distinge »Kathreiner«!

Căci numai
Cafeaua malț-Kneipp a lui Kathreiner

posede prin modul de pregătire particular aroma și gustul cafelei de boane.

Insemnați-Ve deci foarte bine, prea stimată doamnă, oă »Kathreiner« veritabil nu căpătați decât numai în pachete originale închise, cu inscripția: »Cafea malț-Kneipp a lui Kathreiner« cu chipul preotului Kneipp, oa marcă de scutire.

Numai veritabilul

Kaiser-Borax

al lui Mack.

109 5-5

Spre folosire zilnică în apă de spălat.

Veritabilul Kaiser-Borax al lui Mack este cel mai blând și mai sănătos cosmetic pentru piele, valorizat de ani de zile, face apa moale și pielea curată delicată și albă. Mijloc autiseptic iubit pentru îngrijirea gurei și a dinților spre folosire medicală. Precauțiune la cumpărare. Veritabil numai în cartoane roșii cu 15, 30 și 75 fil. cu marca de scutire de alături și introducere detaiată.

Singurul fabricant pentru Austro-Ungaria GOTTLIEB VOITH, Viena III/1.

I. CORNEL DEMETER

farmacist în Szászváros.

PREPARATE ECONOMICE.

Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și a cailor. Vacile dau prin întrebuințarea pravului acestuia, lapte mai mult și mai bun. De mare însemnătate este pentru ori-care econom a întrebuința acest prav de îngrășare, căci prin această să urcă valoarea — adevărat prețul vitelor, porcilor și a cailor. Prețul este 60 fil.

Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stărpirea acestora. 60 fil.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuințarea acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun, chiar și în timp de iarnă — pe când altcum nu re ouă — sau foarte puțin. Prețul 30 fileri.

Unsoare galbă pentru păduchi la vite. Știut este, că vitele și porcii suferă mult de mâncărimea păduchilor, prin care mâncărime sunt reținuți în îngrășarea și dezvoltarea lor, ba chiar slăbindu-i, astfel în cât în loc de a li să ridica prețul, chiar perd din valoare. De aceea fiecare econom să întrebuințeze această unsoare, căreia îi e prețul 20—40 fileri. Cu unsoarea aceasta e de a urge vitele și porcii. Și la oameni să întrebuințeze cu efect sigur. Are favorul că nu murdărește ca alte unsoare pentru păduchi. 168 a 2-3

INSTRUCȚIUNI.

Extracte pentru prepararea rumului, a diferitelor liquoruri și altor beuturi.

Cine vrea să și prepare rum și lichieri foarte fine, bune și ieftine să întrebuințeze din aceste extracte. Prețul pentru a prepara 1 litră costă 40 fil din ori-care extract.

Rum de beut. Rum fin pentru thee. Șljivă. Rachi de drojdie. Beutură dulce de vișne. Rachi de bucate. Borovica. Rachi de prune. Extracte de Heber: Atlasch. De Fere. De Cireșe. Maraschino. De Vanilie.

Thee foarte fină! Pachet cu 20 fil., 1 cor. și 2 cor. Kilogramul cu 3, 10 și 20 cor.

Syrup de zmeură! Curat numai din suc de zmeură de munte, preparat cu zahăr rafinat. 1 coli postal de 5 kilo 6 cor. 50 fil.

La toți proprietarii, economii, morarii etc.

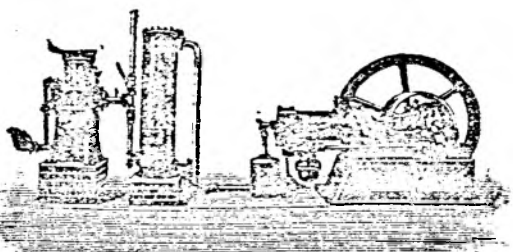
O forță de lucrare bună, ieftină și sigură ofere locomobilele original „Otto Petrolin“.

Sunt neîncunțurat de lipsă la treerat! 157 6-23

Gata imediat pentru lucrare! Nu sunt scânteii! De aceea nu e pericol de foc! Nu să recere mașinist cu examen! În Transilvania și Ungaria la dorință să pot vedea puse în lucrare locomobile Otto ale noastre.

„Motoarele Otto“ originale în legătură cu întocmirile de Gaz sugativ

după sistemul nostru. Cea mai ieftină forță de lucrare pe lângă întrebuințare de cărbuni, bruni sau cocs de gaz, kaumagit sau cărbuni de lemn, ca material de foc.

Preste 150.000 de forță de cai! pusă în lucrare de astfel de întocmiri ale producției noastre.

Motore Rohol!

Representanț general.

Andrieu Török

fabrică de mașini, în SIBIU.

Langen & Wolf,

fabrică de motoare
VIENA X. Laxenburgerstr. 53.

Săcară nouă

cumpără

Stefan Moga

SIBIU, strada Trenului Nr. 4.

170 8-3

Pene de pat boeme ieftine!

5 Kilo: noue, scărmanate cor. 9-60; mai bune cor. 12.—; albe, moi, pufoase, scărmanate cor. 18.—, cor. 24.—; albe ca zăpada, moi, pufoase, scărmanate cor. 30.—, cor. 36.—.

Espedarea franco cu rambursă. Schimb și reprimire se admite pe lângă rebonificare de porto. 168 8-6

Benedickt Sachsel, Lobes 184.

posta Pilsen, Boemia.

Vindecarea deplină a boalelor secrete.

Să nu pregete nime într'o chestiune atât de gingașă a se prezenta odată la persoană, pentru-că cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctual locul, cauza, răspândirea și starea boalei, ori-cât de adânc ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestei esaminări poți cu siguranță afla și cales, pe care ajungi la vindecarea răului, ceea-ce fiecare o poate face acasă fără de a-și împedeca ocupațiunile. Dacă cineva nu poate veni la persoană, atunci se-și descrie boala cu deamă-runtul și după ce va fi esaminată va primi deslușirile de lipsă și lecurile trebuincioase pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisoare se pună marcă de răspuns. După încheierea curei scrisorile se ard sau la cerere aspresă se retrimite.

Un astfel de lecuritor și curățitor e institutul special al drului Palocz, medic de spital (Budapesta VII. Kerepesi-ut 10) unde cu bunăvoință și conștientitate capătă ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale, unde i-se curăță sângele bolnav, nervii i-se întăresc, trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiunilor zilnice Dr. Palocz vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metoda sa proprie de vindecare și casurile cele mai neglijate, boalele de beșică, de țeve, de tisticule, de șira spinării, de nervi, urmările onanici și ale sifilisului, boala albă, boale de sânge, de piele și toate boalele ce se țin de organele sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă însuși Dr. Palocz dela 10 ore a. m. până la 6 ore seara (Dumineca până la 12 ore la amezzi).

Adresa: Dr. PALOCZ, medic specialist de spital: Budapesta VII. Kerepesi-ut 10. 28 18 -

Ludovic Ferencz,

croitor de bărbați,

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 12.

recomandă p. t. publicului cele mai noue stoffe de primăvară în mare asortiment

noutățile

sofite chiar acum, pentru haine de bărbați stoffe englezești, francezești și indigene, din cari se esecută după măsură cele mai moderne veatminte precum: Sașke, Jaquette, și haine de salon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită noutățile de stoffe pentru pardisuri și „Raglan“, cari se află totdeauna în deposit bogat.

Asupra reverenșilor confecționate în atelierul meu imi per-mit a atrage deosebita atențiune a on. domni preoți și teologi absolvenți

la cazuri de urgență confecționez un rind complet de haine în timp de 24 ore. 27 27 -

Nr. 4017 A

IULIU ERÖS

Sibiu — Nagyszeben.

Novități în toate soiurile de oroloage, juvaere, artioți de aur și argint, cadouri de nuntă și botez, inele de fidanțare gata, cercei, lanțuri de oroloage, brățare, utensilii pentru biserici și masă, obiecte de lux de toate soiurile în aur și argint.

Nr. 8800

Nr. 9190

178 1-

Nr. 4017 A. Orologiu de argint Remontoir pentru dame, cu coveriș dublu tare 12 cor. Detto în aur 42 cor. — Nr. 4017 B. Orologiu de argint Remontoir pentru domni, cu coveriș dublu tare, cu diametru de 45 milimetri, 14 cor. — Nr. 4017 C. Orologiu de argint nou Remontoir pentru domni, cu coveriș dublu tare 7 cor. 50 fil. — Nr. 8800. Cercei de aur veritabil 14 carate 8 cor. Detto ceva mai mici 6 cor. Detto în argint, foarte gros aurit 3 cor. — Nr. 9190. Inel de aur-veritabil, 14 carate cu corale veritabile sau cu diamant, rubin etc. imitație cor. 11. Detto în aur nou de 6 carate 6 cor. Detto în argint și gros aurit 2 cor. 50 fil. — Fiecare obiect de aur sau argint e examinat oficios și proba oficioasă vizibilă esact, afară de aceea se garantează în scris, că obiectul e veritabil. Trimitere numai cu rambursă. Preț-curante ilustrate la cerere gratis și franco.

Institut de credit funciar din Sibiu.

Plata mare Nr. 3-5.

Imprumuturi hipotecare pe anuități.

Scrisuri funciare, scutite de dări.

ce se pot lombarda la banca austro-ungară, se pot depune la toate tribunalele ungare de stat drept cauciune și vadiu și ca cauciuni de cășătorii militare.

Depuneri spre fructificare.

Dajdia la interesele dela depuneri o plătește institutul.

Escomptare de cambii.

Avansuri pe efecte publice.

Credite de cont-curent contra intabulării și altă garanță.

Executarea de fiecare afacere de bancă și de zarație prin Cassa de schimb

Sub condițiuni culante, mai cu seamă: cumpărarea și vânzarea de efecte publice monete străine,

răscumpărarea cupoanelor și efectelor sortate, încasarea de cambii, checuri și asemnări, predarea de asemnări și bilete de credit pentru străinătate,

Îngrijirea de coale de cupoane.

luarea efectelor în deposit spre păstrare, închirierea de resorturi de casse de for

(săfe de sealte), sigure contra incendiului și a spargerii, etc. 4 16-26

Informațiuni amenunțite se dau cu bunăvoință și fără spese.

Cea mai renumită bere

a fabricii de bere

Anton Dreher soc. pe ac. în Kőbánya (Steinbruch),

este de recomandat în deosebi onor. p. t. public.

Să capătă în cele mai multe neguțătorii mai bune.

Depozit principal la

M. Samuil Rubinstein, Sibiu.

67 20-

„RACOTANA“

instit. de credit și economii, societate pe acțiuni în

Șeica-mare (Nagy-Selyk) Nagyküklő m. Filiale: Mediaș și Elisabstopole.

Primește depuneri spre fructificare și dă deponentilor 5% până la 500 coroane, — pentru depuneri stabile dela 500 coroane în sus cu abdicere de 30 zile 5½%, — Darea de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat. — Depuneri până la 3000 coroane, — să pot ridica și — după starea casei — să plătesc fără abdicere. — Depuneri și ridicări să pot face pe cale poștală și să expediază franco.

Tot asemenea acordează credite cambiale, personale, hipotecare și de lombard în modul cel mai culant.

179 1-3

DIRECȚIUNEA.

Carol Albert

croitor de cavaleri

Sibiu
Strada Faurului Nr. 2

recomandă p. t. publicului

●● noutățile ●●

sosite chiar acum, pentru haine de bărbați stoffe englezești, franțuzești și indigene, cu deosebire deposit mare de stoffe englezești, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestminte, precum: Sacko, Jaquette, frăcouri și haine de salon, cu prețuri foarte moderate.

In casuri de urgență confecționez un rind complet de haine în timp de 24 ore.

159 47-52

Atelier pentru Zugrăvitură bisericăască și Pictură de firme.

GEORGE BENDORFEAN

zugrav

Sibiu

Hermannsplatz Nr. 3.
lângă Căsarma cea mare.

156 5-15

Căsătorie!

Un tinăr (june) econom, care dispune de o avere de 20.000 coroane, dorește a face cunoștință cu o fată din casă bună, harnică, econoamă, cu zestre până la suma de 6000 coroane.

Ofertele să se adrese redacțiunii »Foiș Poporului« sub numele (marca) »Căsătorie«.

173 3-3

Tinăr român,

inteligent, sănătos, dorind a urma Universitatea din București, găsește locuința, întreținere într-o familie, în schimbul unei meditații. Detaliile Verbale scrise la jurnal fie-ce zi orele 2-3.

182 1-1

Marca de scutire: „Anker“.

214 40-40

Liniment. Capsici comp., substituire pentru

Anker-Pain-Expeller

este un mijloc de casă de mult probat, care se folosește mai mult de treizeci și șapte de ani ca ungere sigură la podagră, reumatism și răceli.

Atenție. Din pricina imitațiilor de mai puțină valoare, la cumpărare se fim precauți și să primim numai sticle originale în șatule cu marca de scutire Anker și cu numele Richter. Cu prețul de 80 fil., O. 1.40 și C. 2.— se capătă în toate farmaciile; dep. princ. la Iosif Török, farm. în Budapesta.

Farmacia lui Dr. Richter la

„Leul de aur“ în Praga

Strada Elisabeth Nr. 5 nou

Expediție zilnică.

Specialități-preservedive
original franceze și ame-
ricane de gumi.
Recomandate de medici!
Garantate ca sigure!

Beșici de gumi și de Pește
în pachetare originală! Prețul
per duzină Cor. 2, 4, 6, 8, 10, 12.
Novitate senzațională!

„Silk Finish Nevertear“

Gumi de mătase original
american.

Întrece în fineță, siguranță și
elasticitate toate cele de până
acum!

Prețul per duzină Cor. 8—12.

(De imitații să ne ferim!)

Bouts-americains (scurt) per duzină 6, 8, 10 Cor.
Mijloc de scutire pentru dame, după prescripția
medicală, Pessarium oclusivum, după profesorul Men-
singa 3—5 Cor. instrument de introducere la el 8
Cor. Burete de siguranță pentru dame per duzină
6—12 Cor.

Nou! Auto Vaginal Spray, recomandat **Nou!**
de medici, specialitatea hig'enică
cea mai sigură și mai comoadă pentru dame
Prețul 15 Cor.

Bidete, sprizuri pentru domni și dame!

irigatoare etc. cum și toți articlii higienici aparțină-
tori îngrijirii și confortului bolnavilor, cu prețurile
originale de fabrică.

Cereți gratis și franco lista de prețuri cea mai
nouă detașată a fabricii.

I. KELETI BUDAPESTA IV.
Koronaherzegutera 17.
Înfintată în anul 1868.

Espedarea cea mai directă! Scri-
sorile de comande să nimicesc.

Fiecare, care comandă și să provoacă la acest inserat
primește la cumpărarea articliilor de gumi 20% rabat.

97 A 5—18

Moară de vânzare.

În comuna Săliște (comitatul Sibiu) să
vinde de tot **moara luncii**, cu două pe-
tri de măcinat și cu săte, este loc pentru joagăr;
să poate face și piua și mașină de aer.

Doritorii sunt rugați a să adresa la dl

177 2—2

Stan Stelea
Szelistye (Szeben vm.)

Un băiat

să primește ca învățacel în Jimb'ăria lui

171 3—8

Stefan Moga
Sibiu, strada Trenului Nr. 4.

Cea mai bogată baie feruginoasă în acid
carbonic și baie de nămol, hidroterapie națională,
cură de zăr și lapte

DORNA

în Carpații Bucovinei

stație a căilor ferate, situată la confluența Dornei
și Bistriței-aurie, 14 ore depărtare dela București
și 11 ore depărtare dela Liiov.

Palate monumentale de cură, apaducte din
isvoare alpine, canalizație, lumină electrică, cale pen-
tru biciclete, de două-ori pe zi concerte ale muzicii
militare dela regimentul din Bistrița, excursiuni în
România, Transilvania și Ungaria apropiată cu tră-
sura, călare și plute. Succese splendide la boale de
nervi, boale femești și cele de inimă, la anemie
arteriosclerosă și exodate. Prospecte gratis. Infor-
mațiuni medicale să pot lua la medicul stabiliment
tului de băi cons. imp. Dr. Arthur Loebel.

120 14—15

Să caută un băiat

ca învățacel în condițiuni foarte bune; învăță-
celi mai mari să primesc de 2 ani, în franze-
laria-covrigăria lui

176 2—2

Petru Moga
Sibiu, strada Poplăcii Nr. 1.

Pentru tipar responsabil Henrie Meltzer.

Cea mai bună cremă pentru ghețe

dă glanțul cel mai frumos și ține pielea durabil Nigrin
este de recomandat din punct de vedere sanitar, fiind-că
Nigrinul nu închide hermetic pielea, chiar și la folosire
continuă, astfel nu împiedică evaporatiunea picoarelor.

ST. FRNOLENDT, VIENA.

98 15—52 furnisor de curte c. și r.

Se capătă pretotindenea.

Săpun de taple de crin

Steckenpferd

de Bergmann & Co, Drezda și Teschen a/E.

este și rămâne, conform scrisorilor de mulțumită ce sosesc zilnic, cel mai cu efect
dintre toate săpunurile medicinale contra pistruiilor cum și pentru dobândirea și
păstrarea urei pielii delicate, moale și un tein's rosaceu. Prețul unei bucăți 80 fil.
Să afli în toate farmaciile, în drogherii, parfumerii și negustorii de săpun și lo-
cale de frizeri.

102 14—50

În interesul propriu

damele și domnii

Își acoper lipsele în

confecțiune de dame, domni și băieți

în prăvălia de articli de confecțiune

R. GRÜNBERGER

Plata mare Nr. 3, în noul palat al Institutului Bodenkredit

— Cel mai bogat asortiment, articlii cei mai fini. —

Prețuri strict fixe.

Cu distinsă stimă

— R. GRÜNBERGER —
prăvălie de articli de confecțiune.

Mare asortiment în mantale pentru teatru și soarele.

262 35—62

Institut indigen. — Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

din Sibiu

3 26—63

— Intemeiată la anul 1868 —

în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii),

asigurază în cele mai avantajoase condiții:

— contra pericolului de incendiu și exploziune, —
edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

— asupra vieții omului —

în toate combinațiile, capitale pentru casul morții și cu termin fix, asi-
gurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

— Asigurări pe spese de înzormântare cu solvirea imediată a capitalului. —

Valori asigurate contra incendiului: — Capitale asigurate asupra vieții:

94,075.294 coroane.

9,293.195. coroane

Dela întemeiere institutul a solvit:

pentru despăg. de incenții 4,295.120-15 c. pentru capitale asig pe viață 3,760.810.21 c.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela:

Direcțiunea în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etajin I., curtea I.,
și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela
subagenții din toate comunele mai mari.

Cererea de imprimat Otto Baer, Drezda—Budapesta.